

ГАННА ВІВАТ

МИСТЕЦТВО СПІЛКУВАННЯ

Рекомендовано до друку Вченою радою
Одеської національної академії харчових технологій
(Протокол № 9 від 07.02. 2018 року)

Рецензенти:

Ковнік С. І. – доктор філологічних наук, професор, професор кафедри української та світової літератур Державного вищого навчального закладу «Криворізький державний педагогічний університет».

В. П. Мацько – доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри української мови і літератури Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії.

Л. В. Рева-Лєвшакова – доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри мовної та загальногуманітарної підготовки іноземців Одеського національного університету імені І. І. Мечникова.

Віват Г. І.

В 210 Мистецтво спілкування: навчальне видання / Ганна Віват. – Одеса: ВМВ, 2018. – 208 с.

ISBN 978-966-413-628-7

Навчальне видання містить теоретичний матеріал із українського правопису і систему прикладів із художньої літератури та усної народної творчості. Особливу увагу звернено на кличний відмінок та етикетні мовленнєві формули у спілкуванні з різними представниками соціуму. Розглянуто також культуру формально-рольового спілкування, зокрема дипломатичне красномовство, та особливості ділового спілкування.

Пропонується для використання на заняттях із українознавства, етики, культурології, релігієзнавства, ділової української мови та мови професійного спілкування зі студентами нефілологічних спеціальностей, а також для широкого кола поціновувачів української та міжнародної мовної культури.

ПЕРЕДМОВА

Красне слово – золотий ключ.

Мудрість народна

Однією з важливих особливостей сучасного мовознавства є посилена увага до питань соціолінгвістики, зокрема до особливостей мовної комунікації, принципів моделювання комунікативного акту, оскільки цього потребують сучасні соціальні умови розвитку суспільства. Широкий вихід на світовий рівень спілкування, новий оберт розвитку міжнародних відносин – економічних, бізнесових, торговельних, науково-освітніх, культурних, дипломатичних та інших – потребує глибшого ознайомлення з правилами гарного тону, тобто поглибленого студіювання етикетних мовленнєвих норм комунікації.

З огляду на те, що вибудова будь-яких стосунків передбачає спілкування, то для зручності варто опрацювати його різновиди, що й запропоновано в цьому виданні. Зокрема, тут широко подано кличний (звертальний) відмінок (вокатив) і особливу увагу звернено на етикетні мовленнєві формули у спілкуванні з різними представниками соціуму. Розглянуто також культуру ділового спілкування та формально-рольових комунікацій, зокрема – дипломатичне красномовство.

Це навчальне видання містить теоретичний матеріал із українського правопису і систему прикладів із художньої літератури та усної народної творчості. Приклади підібрано в основному у віршовій формі, оскільки, на думку автора цієї праці, такі приклади зручніші для запам'ятовування і сприятимуть кращому засвоюванню матеріалу.

Пропонується для використання на заняттях із українознавства, культурології, етики, релігієзнавства, психології, діловодства, ділової української мови та мови професійного спілкування зі студентами нефілологічних спеціальностей, а також для широкого кола поціновувачів української мовленнєвої культури.

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА	5
I. ПІЗНАЄМО СВІТ У СЛОВІ	6
II. КЛИЧНИЙ ВІДМІНОК	9
Українські правописні норми.....	9
Іменники I відміни у кличному відмінку.....	12
Іменники II відміни у кличному відмінку	22
Іменники III відміни у кличному відмінку	39
Іменники IV відміни у кличному відмінку	42
Множина.....	43
Жіночі імена у кличному відмінку.....	51
Чоловічі імена у кличному відмінку.....	62
Імена по батькові.....	76
Чоловічі імена по батькові у кличному відмінку.....	76
Жіночі імена по батькові у кличному відмінку.....	79
Прізвища у кличному відмінку.....	81
III. ЗВЕРТАННЯ	87
Поширені вертання (з двох слів).....	87
IV. МОВЛЕННЄВІ ФОРМУЛИ ВВІЧЛИВОСТІ	96
Спілкуймося коректно.....	96
Етика, манери, етикет	97
Етикетні кліше для звертання.....	99
Мовленнєві формули для вітання.....	102
Комунікативні традиції прощання.....	109
Словесні формули (дякування) подяки.....	111
Вербальні формули для знайомства.....	114
Коректні мовленнєві конструкції при запереченні або відмові.....	115
Етикетні формули для вибачення.....	116
Комунікативні стандарти на знак згоди.....	119
Застільний мовленнєвий етикет.....	120

Словесні формули для компліментів.....	123
Традиційні конструкції для побажань.....	124
Мовленнєві етикетні одиниці для прохання.....	128
Типові фрази для порад і пропозицій.....	130
Етикетні вислови для запрошення.....	132
Комунікативні стандарти на знак співчуття.....	133
Форми привітань із певної нагоди.....	134
V. КУЛЬТУРА ФОРМАЛЬНО-РОЛЬОВОГО СПІЛКУВАННЯ.....	140
Комунікативні стандарти у світському етикеті.....	142
Дипломатичне красномовство.....	158
Етикетні мовленнєві формули у спілкуванні з духовенством.....	164
Правила спілкування в науково-навчальних установах.....	170
Юридичний мовленнєвий етикет.....	172
VI. КУЛЬТУРА ДІЛОВОГО СПІЛКУВАННЯ.....	177
Службове листування.....	178
«Дипломатичне» листування запорозьких козаків із турецьким султаном...183	
Вітальні листи та листівки.....	190
Запрошення.....	191
Особливості телефонного спілкування.....	192
VII. ТРЕНУВАЛЬНІ ВПРАВИ.....	193
VIII. КОНТРОЛЬНІ ЗАПИТАННЯ ТА ТЕСТИ.....	198
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ.....	199